

Handläggare
Eva-Lena Eirefelt
Telefon: 08-50836267**Till**
Äldrenämnden
Den 25 augusti 2026

Svar på remiss av program för stadsnära odling

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2026/354

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om program för stadsnära odling och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat program för stadsnära odling till äldrenämnden för yttrande. Programmets övergripande målsättning är att bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet. Stadsnära odling kan på många olika sätt bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet.

Förvaltningen ser positivt på att använda stadsnära odling i många olika delar såsom hållbarhet, folkhälsa, social inkludering och klimatanpassning.

Förvaltningen har i sitt svar fokuserat på de delar som rör verksamhetsområde äldreomsorg.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om program för stadsnära odling.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat program för stadsnära odling till äldrenämnden för yttrande senast den 21 september 2026. Bland de övriga remissinstanserna finns de tekniska facknämnderna, socialnämnden, utbildningsnämnden, förskolenämnden, tre stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Naturskyddsföreningen Stockholms län samt diverse intresseföreningar.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick trafiknämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Familjebostäder AB, Stockholmshem

AB, Svenska bostäder AB ta fram ett program för främjande av stadsnära odling. Under 2024 breddades samverkan till flera förvaltningar och bolag för att omfatta och främja odling inom flera av stadens verksamheter. Ambitionen utökades också till fler områden i programmet såsom, beredskapsfrågan, nya odlingstekniker samt recirkulation för att minska klimatavtrycket.

Programmets övergripande målsättning är att bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet.

I programmet konkretiseras hur stadens arbete med stadsnära odling ska ske genom sex planeringsinriktningar. Dessa anger hur staden ska prioritera när stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas. Planeringsinriktningar gäller både för befintliga och nya stadsnära odlingar över hela staden.

- Mer odling på rätt plats.
- Ökad kunskap om odling.
- Välkomnande och till för alla.
- Klimat och miljösmarta.
- Velförvaltade.
- Utvecklas efter nya förutsättningar.

Mer odling och på rätt plats innebär att det ska kunna skapas fler odlingsmöjligheter i Stockholm utifrån stadens specifika förutsättningar. Det innebär bland annat att befintliga odlingsområden utvecklas och följs upp för att skapa mer odling, att det ska finnas en inrättandeprocess för nya odlingsområden, att den nya odlingsformen småskalig kommersiell odling ska utredas, att stadens gårdar utvecklas samt att hänsyn tas till stadens andra värden och markanvändningsbehov genom att säkerställa aktuella kunskapsunderlag och lokaliseringsstudier.

Ökad kunskap om odling innebär att sprida och höja kunskapen om odling internt och externt genom utbildningsinsatser, samverkan och ökat nätverkande. Även höjd kunskap om odlingarnas kulturhistoriska värden ingår.

Välkomnande och till för alla innebär att det ska finnas likvärdiga möjligheter för alla att ta del av stadens odlingar. En mångfald av olika former av odling förenklar för odling utifrån olika förutsättningar och skeden i livet. I planeringsinriktningen ingår bland annat att en mötesplats för odling och utbildning i stadens regi skapas, fler ätbara växter i parker och en ökad tillgänglighet inom odlingsområden. Vidare slår inriktningen fast att koloniområden med stuga fortsatt ska överlätas genom hembud för att säkerställa att fler stockholmare även i framtiden ska kunna få tillgång till en egen stuga. I planeringsinriktningen ingår även odling på skolor, förskolor, särskilda boenden och på de kommunala bostadsbolagens gårdar för att nå fler grupper. Slutligen

poängteras vikten av en tydlig och samlad information kring stadens arbete med stadsnära odling för att nå ut till alla.

Klimat- och miljösmarta innebär att stadsnära odling ska utvecklas på ett sätt som bidrar till stadens miljömål. Minskat klimatavtryck från till exempel odlingstörv, en ökad recirkulation, ökad biologisk mångfald, friska och levande jordar som en resurs samt ett minskat näringsläckage ingår i planeringsinriktningen.

Välförvaltade innebär att staden ska tillhandahålla en välfungerande administration för stadsnära odling och en fungerande infrastruktur för odling inom koloniområden. Här ingår även att det ska finnas aktuella avtal och ordningsföreskrifter som följs upp för koloniområden och gemensamhetsodlingar samt att alla odlare ska känna sig trygga inom stadens odlingsområden.

Utvecklas efter nya förutsättningar är en framåtblickande planeringsinriktning som innebär att arbetet med stadsnära odling ska kunna anpassas och utvecklas efter nya förutsättningar och behov. Exempel ges på vikten av att samverka med forskningssamhället och näringslivet avseende hållbar teknik inom livsmedelsproduktion, att nya koncept och former för odling ska kunna utvecklas samt att nya planer ska kunna medge markanvändning för odling om behov av detta uppstår i ett senare skede.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 19 augusti 2026. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 18 augusti 2026. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 20 augusti 2026.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att programmet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män. Det hade dock varit bra om frågan om jämställdhet lyfts under planeringsinriktningen "*Välkomnande och till för alla*". Där står det att det ska finnas likvärdiga möjligheter för alla att ta del av stadens odlingar och man lyfter ålder, funktionshinder, ekonomiska förutsättningar, boendeform och kunskapsnivå.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsnära odling kan på många olika sätt bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet. Förvaltningen ser positivt på att använda stadsnära odling i många olika delar såsom hållbarhet, folkhälsa, social inkludering och klimatanpassning.

Förvaltningen kommer i sitt svar att fokusera på de delar som rör verksamhetsområde äldreomsorg.

Inom staden finns vård- och omsorgsboenden för enskilda med somatiska (kroppsliga) besvär, vård- och omsorgsboenden för enskilda med demensdiagnos samt profilboenden som har specialkompetens utifrån en särskild diagnos eller funktionsnedsättning, exempelvis Parkinsons sjukdom eller psykisk sjukdom. För dessa boenden finns en uppdragsbeskrivning för egen regi och kontraktsvillkor för privata boenden. I dessa framgår att utföraren ska tillhandahålla planerade och spontana aktiviteter som ska utgå från den enskildes behov, önskemål och förutsättningar. Odling kan vara, och är, på många av vård- och omsorgsboendena en efterfrågad aktivitet. Förvaltningen vill dock framhålla att det är av vikt att aktiviteter planeras utifrån just den enskildes önskemål.

Förvaltningen delar synen på att odling på stadens särskilda boenden (vård- och omsorgsboenden och servicehus) kan skapa ökad trivsel. På de flesta av stadens vård- och omsorgsboende finns det en medarbetare som är aktivitetsansvarig och en aktivitet kan vara odling.

Något som inte nämns i programmet är de träffpunkter och dagverksamheter som finns i stadsdelsnämnderna. Här används ibland odling på olika sätt i verksamheten. Inom område ”Hälsofrämjande och förebyggande”, Södermalms stadsdelsnämnd finns till exempel en kolonilott.

I tabellen på sidan 5 i programmet visas olika former av stadsnära odling som staden har rådighet över idag. Som ansvariga nämnder för odling på särskilda boenden anges äldrenämnden och socialnämnden med MICASA som förvaltande styrelse. Förvaltningen menar att här bör stadsdelsnämnderna läggas till då de ansvarar för driften av de särskilda boendena i staden.

På sidan 7 i programmet finns rubriken ”Odling på specialboenden” och där står ett kort stycke om stadens särskilda boenden. I Stockholms stad finns inte benämningen ”specialboende”. Inom verksamhetsområde äldreomsorgen är det särskilda boenden (SÄBO) som används och inom det nationella begreppet ryms även vård- och omsorgsboenden och servicehus. Förvaltningen tycker att det är angeläget att begreppen i ett stadsövergripande program är korrekta och ser gärna att detta ändras.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om program för stadsnära odling och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Bilaga

1. Program för stadsnära odling, KS 2026/345.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2026-08-10